

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री गोविन्दकुमार उपाध्याय
माननीय न्यायाधीश श्री चोलेन्द्र शमशेर जबर
फैसला

०७०-WO-०१७६

मुद्दा: उत्प्रेषण समेत ।

सिराहा जिल्ला सिराहा नगरपालिका वडा नं ४ बस्ने रुवैदा खातुन१ निवेदक
पक्ष

विरुद्ध

पुनरावेदन अदालत राजविराज.....१
सिराहा जिल्ला अदालत, सिराहा.....१
सिराहा जिल्ला सिराहा नगरपालिका वडा नं ४ बस्ने छिटीया खातुन.....१ प्रत्यर्थी
ऐ ऐ बस्ने मो. लालबाबु.....१ विपक्षी

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ तथा १०७(२) बमोजिम यसै अदालतको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छ ।

विपक्षी छिटीया खातुनको पति विपक्षी मो. लालबाबुसँग विपक्षीको नाउँ दर्ता हकभोग कायम रहेको सिराहा जिल्ला मखनाहा वडा नं. ५ कि.नं. १ को ज.वि. ०-४-५ मध्ये उत्तरतर्फबाट ०-१-५ र.नं. ४१२१ मिति २०५६।१०।३ गते राजिनामा पारित गराई मेरो नाउँमा किन २१३ को ज.वि. ०-१-५ र विपक्षीको नाउँमा कि.नं. २१४ को ज.वि. ०-३-० कायम भएकोमा पुनः विपक्षीसँग उक्त कि.नं. २१४ को ज.वि. ०-३-० मध्ये पूर्व तर्फबाट ज.वि. ०-१-१० जग्गा र.नं. ६५८८ मिति २०५६।१२।१७ गते राजिनामा पारित गराई कित्ता काट भै कायम भएको

कि.नं. २१६ को ०-१-१० जग्गा समेत सालसालैको तिरो बुझाई भोगचलन गरी आइरहेको थिएँ ।

निर्विवाद रूपले उक्त माथि उल्लिखित जग्गा भोगचलन गरि आएको अवस्थामा विपक्षी नं २ सिराहा जिल्ला अदालतबाट म निवेदिकाको नाउँमा जारी भएको ७ दिने दा.खा. दर्ता सम्बन्धी म्याद बुझाउन ल्याएकोमा साह्रै आश्चर्यमा परी विपक्षी अदालत पुगी पत्ता लगाउदा विपक्षी छिटीया खातुन वादी भै म निवेदिका समेतलाई प्रतिवादी बनाई उक्त विपक्षीका पति मो.लालबाबुबाट खरीद गरी लिएको साविक एकै कित्ताको जग्गाबाट पटक पटक राजिनामा पारित गराई आफ्नो नाउँमा दर्ता गराई लिएको २ वटा कित्ताको जग्गा मध्ये एउटा कित्ता अर्थात किनं २१३ को ज.वि. ०-१-५ गतेको लिखतको मात्र मिति २०६८।३।२१ गते साविक कि.नं. १ को ज.वि. ०-४-५ जग्गा जोत्न जाँदा थाहा पाएको व्यहोरा उल्लेख गरी म समेत उपर २ खण्डको १ खण्ड लिखत बदरको माग गरी मिति २०६८।३।२३ गते दे.नं. ०३२७० को लिखत बदरको मुद्दा दायर गरी सम्मानित सिराहा जिल्ला अदालतबाट जारी भएको म निवेदिकाको म्याद जालसाजी पूर्वक तामेल गरी गर्न लगाई म लेखन पढ्न सक्ने व्यक्ति नभएको कारण मलाई प्रतिवादको मौका समेत प्रदान गर्न नदिई मिति २०६९।१।५ गते दाबी बमोजिम २ खण्डको १ खण्ड लिखत बदर हुने गरी फैसला भएको हुँदा सोही फैसला बमोजिम दा.खा. दर्ता गरी पाउँ भनी निवेदन दिई कारवाही गराएकोमा विपक्षी समेत उपर सिराहा जिल्ला अदालतमा २०६९ सालको दे.नं. ३५३४ को फैसला बदर तथा जालसाजी मुद्दा दायर गरी उक्त फैसला बदर मुद्दामा सो मुद्दाको फैसला नहुन्जेल विपक्षीको माग दाबी बमोजिम दा.खा. कार्य रोक्का राखी पाउँ भनी दर्ता नं ६६३९ मिति २०६९।२।२३ गते निवेदन दर्ता गरी कारवाही हुँदा “प्रस्तुत मुद्दा २०६८ सालको फौ. नं. ३५३३ जालसाजी र २०६८ सालको ३५३४ को लिखत बदर मुद्दाका काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु” भन्ने बेहोराको सिरहा जिल्ला अदालतको मिति २०६९।११।१८ को आदेश उपर विपक्षी छिटीया खातुनले १७ नं निवेदन दर्ता गरी कारवाही हुँदा पुनरावेदन अदालत राजविराजबाट “यसमा विपक्षी प्रतिवादी रुवैदा खातुन समेतलाई प्रतिवादी बनाई निवेदिका वादी छिटीया खातुनले दायर गरेको लिखत बदर दर्ता बदर मुद्दा र जालसाजी मुद्दामा त्यस अदालतबाट मिति २०६९।१।५ मा भएको फैसला अन्तिम भैरहेको अवस्थामा सो बमोजिम फैसला कार्यान्वयनका लागि दा.खा. पूर्जि दिनु पर्नेमा प्रतिवादी रुवैदा खातुनले

दायर गरेको जालसाज मुद्दा र फैसला बदर मुद्दाको काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भनी त्यस अदालतबाट मिति २०६९।११।१८ मा भएको आदेश वेरितको देखिंदा बदर गरिदिएको छ । कानून बमोजिम फैसला कार्यान्वयन गर्नु भनी मिति २०७०।४।१३ गते भएको विपक्षीको आदेशले नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा १९ द्वारा प्रदत्त सम्पत्ति आर्जन गर्ने भोग गर्ने बेचबिखन गर्ने र सम्पत्ति सम्बन्धी अन्य कारोबार गर्ने तथा धारा २४(८)(९) द्वारा प्रदत्त स्वतन्त्र सुनवाई सम्बन्धी मौलिक हकमा प्रत्यक्ष आघात पुग्न गएको हुँदा उपरोक्त विपक्षीहरूको आदेश बदर गराउने अन्य वैकल्पिक प्रभावकारी उपचारको व्यवस्था नभएको हुँदा नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा ३२ तथा १०७(२) बमोजिम प्रदत्त मौलिक हकको प्रचलनको लागि सम्मानित अदालत समक्ष यो रिट निवेदन प्रस्तुत गरेकी छु भन्ने बेहोराको यस अदालतमा दिएको रिट निवेदनपत्र ।

यसमा के कसो भएको हो निवेदकको माग बमोजिमको आदेश किन जारी हुन नपर्ने हो जारी हुनु नपर्ने कुनै कारण भए यो आदेश प्राप्त भएका मितिले बाटाका म्याद बाहेक १५ दिनभित्र विपक्षी नं १ र २ का हकमा महान्यायधिवक्ताको कार्यालय मार्फत र अन्य विपक्षीहरूको हकमा आफैं वा आफ्नो कानून बमोजिमको प्रतिनिधि मार्फत लिखितजवाफ पेश गर्नु भनी यो निवेदनको एक प्रति नक्कल साथै राखी विपक्षीहरूको नाउँमा सूचना पठाई लिखितजवाफ पेश भए वा सो को अवधि व्यतित भएपछि नियमानुसार गरी पेश गर्नु । अन्तरिम आदेश माग गरे सम्बन्धमा विचार गर्दा निवेदकलाई अपूरणिय क्षति हुने अवस्था विद्यमान भएको नदेखिएकोले अन्तरिम आदेश जारी गरिरहनु परेन । कानून बमोजिम गर्नु भन्ने यस अदालतको मिति २०७०।५।२० को आदेश ।

यसमा विपक्षी प्रतिवादी रुवैदा खातुन समेतलाई प्रतिवादी बनाई निवेदिका वादी छिटीया खातुनले दायर गरेको लिखत बदर दर्ता बदर दर्ता मुद्दा र जालसाज मुद्दामा त्यस अदालतबाट मिति २०६९।१।५ मा भएको फैसला अन्तिम भइरहेको अवस्थामा सो बमोजिम फैसला कार्यान्वयनका लागि दा.खा. पूर्जी दिनु पर्नेमा प्रतिवादी रुवैदा खातुनले दायर गरेको जालसाज मुद्दा र फैसला बदर मुद्दाको काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भनी त्यस अदालतबाट मिति २०६९।११।१८ मा भएको आदेश वेरितको देखिंदा बदर गरी दिएको छ । कानून बमोजिम फैसला कार्यान्वयन गर्नु भन्ने समेतको मिति २०७०।४।१३ मा आदेश भएको देखिन्छ ।

यस अदालतको आदेशबाट निवेदकको संविधान तथा कानून प्रदत्त हक अधिकारमा आघात पुगेको अवस्था नहुँदा रिट निवेदन खारेज गरीपाउँ भन्ने बेहोराको पुनरावेदन अदालत राजविराजको लिखितजवाफ ।

सिरहा जिल्ला अदालतबाट मिति २०६९।११।१८ मा भएको आदेश वेरितको देखिँदा बदर गरी दिएको छ । कानून बमोजिम फैसला कार्यान्वयन गर्नु भनी मिति २०७०।४।१३ मा पुनरावेदन अदालत राजविराजले आदेश गरेको छ । वस्तुतः उक्त आदेश प्रचलित कुन ऐनको कुन दफाले प्रतिकूल रहेको छ सो कुरा विपक्षीले आफ्नो रिट निवेदनमा उल्लेख गर्न सकेको छैन । अतः पुनरावेदन अदालतको आदेश कानून सम्मत छ ।

जिल्ला अदालत नियमावली २०५२ को नियम ८०(क) ले पुनरावेदन गरीपाउँ वा दोहोर्न्याई पाउँ भन्ने निवेदन परी मुद्दा चले पनि फैसला बमोजिम कार्यान्वयन गर्न बाधा पर्ने छैन भन्ने छ । त्यस्तै न्याय प्रशासन सुधार ऐन २०४८ को दफा १९(१) ले मुद्दामा कुनै अदालत निकाय वा अधिकारीले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ र सो निर्णय मुद्दाका पक्षहरूलाई मात्र कर लाग्ने छ भन्ने छ । उक्त कानून व्यवस्था अनुसार मैले विपक्षी उपर दिएको दे.नं. ०३२७० को लेनदेन दर्ता बदर दर्ता मुद्दामा लिखत र दर्ता बदर भै मेरो नाममा दर्ता हुने ठहरी मिति २०६९।१।५ गते फैसला कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुन्छ । पुनरावेदन अदालत राजविराजको मिति २०७०।४।१३ को आदेश त्रुटिपूर्ण छैन उक्त आदेश कानून सम्मत छ ।

मैले विपक्षी उपर दायर गरेको दे.नं. ०३२७० को लिखत बदर दर्ता मुद्दामा विपक्षीको नाउँमा जारी भएको इतलायनामा (म्याद) अड्डाको कर्मचारी खटी मुलुकी ऐन अ.बं. ११० नं को कानूनी प्रकृया पूरा गरी तामेल गरेको रितपूर्वकको छ । अतः तामेली मिति मै मुद्दा दिएको जानकारी विपक्षीलाई भएको हो । प्रतिवाद गर्ने दायित्व विपक्षीको नामको म्याद रितपूर्वक तामेल नभएको भए विपक्षीले मुलुकी ऐन अ.बं. २०८ नं. ले म्याद बदर गरी प्रतिउत्तर दर्ता गरी आउनु पर्ने हुन्छ सो बमोजिम उजुर पनि गरेको छैन । जहाँसम्म मैले विपक्षी उपर दिएको लिखत दर्ता बदर मुद्दामा भएको फैसला उपर विपक्षीले मेरो उपर ०६९ सालको दे.नं. ३५३४ को फैसला बदर र फौ. नं. ३५३३ को जालसाज मुद्दा दिएका छन् । सो मुद्दा मुलुकी ऐन अ.बं. ८६ नं ले खारेज हुने स्थिति छ । विपक्षीले दुःख दिने नियतले मुद्दा दिएको हो ।

पछि पर्ने मुद्दाले अधिको फैसला कार्यान्वयनलाई रोक्न कदापी मिल्दैन । विपक्षीको रिट बेहोरा झूठा फरेवपूर्ण रहेको छ ।

विपक्षीले मेरो उपर ०६९ सालको दे.नं. ३५३४ को फैसला बदर र फौ.नं. ३५३३ को जालसाज मुद्दा सिराहा जिल्ला अदालतमा दायर गरेका छन् । सो मुद्दामा मैले आफ्नो बेहोराको प्रतिवाद समेत गरेको छु । सो मुद्दा कारवाहीयुक्त अवस्थामा छ । सोही मुद्दाबाट इन्साफ हुनेनै हुँदा साधारण उपचारको बाटो विपक्षी स्वयंले अवलम्बन गरिसकेपछि सर्वोच्च अदालतको असाधारण अधिकारक्षेत्र अन्तर्गत पर्न आएको रिट निवेदनको औचित्य नै छैन । अतः रिट निवेदन खारेज हुनुपर्छ ।

कानून बमोजिम कार्यान्वयन गर्नु भनी पुनरावेदन अदालत राजविराजले मिति २०७०।४।१३ गते आदेश गरेपछि उक्त आदेश अनुसार मैले आफ्नो नाममा दा.खा. गराई जग्गाधनी प्रमाणपूर्जा समेत प्राप्त गरी सकेको छु । अतः पुनरावेदन अदालतको आदेश कार्यान्वयन भैसकेको हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य समाप्त भएको छ । मेरा पति लालबाबूले विपक्षीको नाउँमा गरेको राजिनामाको लिखतमा मलाई साक्षी राखेको छैन । जग्गा राजिनामा मेरो मंजुरीको लिखत छैन । मेरो मंजुरी नलिई मलाई थाहा नदिइ मेरो पतिले जालसाजी पूर्वक विपक्षीलाई राजिनामाको लिखत गरेको हुँदा मलाई थाहा भएपछि नक्कल लिई म्याद भित्रै मुद्दा गरेको छु । राजिनामा गरेको जानकारी मलाई थियो भन्ने विपक्षीको कथन सरासर झूठा छ । तसर्थ कानून बमोजिम फैसला कार्यान्वयन गर्नु भनी मिति २०७०।४।१३ मा पुनरावेदन अदालत राजविराजबाट भएको आदेश उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर हुनु पर्ने होइन रिट निवेदन खारेज गरीपाउँ भन्ने बेहोराको विपक्षी छिटीया खातुनको लिखितजवाफ ।

अदालतको फैसला बमोजिम दा.खा. पूर्जी पाउँ भनी वादी छिटीया खातुनले दिएको द.नं. ४४०७ मिति २०६९।२।४ को निवेदन पश्चात रुवैदा खातुनले फौ. न. ३५३३ को जालसाज मुद्दा र सा.दे.नं. ३५३४ को फैसला बदर मुद्दाको अन्तिम किनारा नलागेसम्म वादीको दा.खा. पूर्जी दिने कार्य रोक्का गरीपाउँ भनी दिएको निवेदन इजलास समक्ष पेश हुँदा “यसमा प्रस्तुत मुद्दामा २०६८ सालको फौ.नं. ३५३३ को जालसाज मुद्दा र २०६९ सालको दे.नं. ३५३४ को फैसला बदर मुद्दाको काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु” भन्ने मिति २०६९।११।१८ गतेमा इजलासबाट आदेश भै सो आदेश उपर वादी छिटीया खातुनले बेरितको आदेश बदर गरीपाउँ भनी पुनरावेदन अदालत राजविराज सप्तरीमा मिति २०६९।१२।७

गतेमा दिएको निवेदनमा मिति २०६९।१२।८ गतेमा आदेश बमोजिम सम्मानित पुनरावेदन अदालत राजविराजबाट माग भएको कैफियत प्रतिवेदन यस अदालतको मिति २०६९।१२।२० च.नं. ६९९१ को कैफियत प्रतिवेदन पठाएको सो कैफियत प्रतिवेदनमा सम्मानित पुनरावेदन अदालत राजविराजबाट सिराहा अदालतको “यसमा निवेदन प्रतिवेदन मिसिल अध्ययन गरी निवेदीकाको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएको विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री अमरबहादुर पाण्डे र अधिवक्ता श्री गजराज पाण्डेले गर्नु भएको बहस समेत सुनियो । यसमा विपक्षी प्रतिवादी रुवैदा खातुन समेतलाई प्रतिवादी बनाई निवेदीका वादी छिटीया खातुनले दायर गरेको लिखत बदर दर्ता बदर दर्ता मुद्दा र जालसाजी मुद्दामा यस अदालतबाट मिति २०६९।१।५ मा भएको फैसला अन्तिम भैरहेको अवस्थामा सो बमोजिम फैसला कार्यान्वयनका लागि दा.खा. पूर्जी दिनु पर्नेमा प्रतिवादी रुवैदा खातुनले दायर गरेको जालसाज मुद्दा र फैसला बदर मुद्दाको काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भनी त्यस अदालतबाट मिति २०६९।११।१८ मा भएको आदेश वेरितको देखिंदा बदर गरिदिएको छ, कानून बमोजिम फैसला कार्यान्वयन गर्नु” भन्ने मिति २०७०।४।१३ गतेमा पुनरावेदन अदालत राजविराजबाट भएको आदेश । पुनरावेदन अदालत राजविराजबाट भएको मिति २०७०।४।१३ गतेको आदेश बमोजिम वादी छिटीया खातुनले पेश गरेको दे.नं. ४४०७ मिति २०६९।२।४ को निवेदन माग बमोजिम जग्गा दा.खा. दर्ता गरी दिनु भनी सम्बन्धित मालपोत कार्यालयमा पत्र लेखी पठाइदिनु भन्ने मिति २०७०।४।३० गतेको आदेश बमोजिम वादीलाई यस अदालतको मिति २०७०।४।३० च.नं. ४७५ को पत्र बमोजिम दा.खा. दर्ता गरी दिने भन्ने पत्र मालपोत कार्यालय सिराहामा पठाइएको रेकर्डबाट देखिएकोले निवेदकको माग बमोजिम उत्प्रेषण परमादेश लगायतका आदेश जारी हुनु पर्ने होइन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी कानून बमोजिम होस् भन्ने बेहोराको सिराहा जिल्ला अदालतको लिखितजवाफ ।

नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको रिट निवेदन सहितको मिसिल अध्ययन गरियो ।

प्रत्यर्थी छिटीया खातुनका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री जीवन प्रसाद उपाध्यायले वादी छिटीया खातुनले दायर गरेको लिखत बदर दर्ता बदर दर्ता मुद्दा र जालसाजी मुद्दामा अदालतबाट मिति २०६९।१।५ मा भएको फैसला अन्तिम भैरहेको अवस्था छ । उक्त मुद्दामा विपक्षीले रित पूर्वक तामेल भएको म्यादमा

प्रतिउत्तर नफिराएको, साधारण क्षेत्राधिकारबाट मुद्दा अन्तिम भैरहेको अवस्थामा असाधारण क्षेत्राधिकारमा प्रवेश गरी रिट जारी गर्नु पर्ने अवस्था छैन । पुनरावेदन अदालत राजविराजको आदेश कानून सम्मत हुँदा रिट जारी हुनु पर्ने होइन प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस सुनियो ।

विपक्षी छिटीया खातुनको पति विपक्षी मो. लालबाबुको नाउँ दर्ता हकभोग कायम रहेको सिराहा जिल्ला मखनाहा वडा नं. ५ कि.नं. १ को ज.वि. ०-४-५ मध्ये उत्तरतर्फबाट ०-१-५ र.नं. ४१२१ मिति २०५६।१०।३ गते राजीनामा पारित गराई मेरो नाउँमा किन २१३ कायम भै हकभोगमा रहेको जग्गा हो । जग्गा जोत्न जाँदा थाहा पाएको बेहोरा उल्लेख गरी म समेत उपर २ खण्डको १ खण्ड लिखत बदरको माग गरी मिति २०६८।३।२३ गते लिखत बदरको मुद्दा दायर गरी सिराहा जिल्ला अदालतबाट जारी भएको म निवेदिकाको म्याद जालसाजी पूर्वक तामेल गरी गर्न लगाई म लेखन पढ्न सक्ने व्यक्ति नभएको कारण मलाई प्रतिवादको मौका समेत प्रदान गर्न नदिई मिति २०६९।१।५ गते दाबी बमोजिम २ खण्डको १ खण्ड लिखत बदर हुने गरी फैसला भएको हुँदा सोही फैसला बमोजिम दा.खा. दर्ता गरी पाउँ भनी निवेदन दिई कारवाही गराएकोमा विपक्षी समेत उपर सिराहा जिल्ला अदालतमा फैसला बदर तथा जालसाजी मुद्दा दायर गरी उक्त फैसला बदर मुद्दामा दा.खा. कार्य रोक्का राखी पाउँ भनी दिएको निवेदनमा “प्रस्तुत मुद्दा २०६८ सालको फौ. नं. ३५३३ जालसाजी र २०६८ सालको ३५३४ को लिखत बदर मुद्दाका काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु” भनी सिरहा जिल्ला अदालतको मिति २०६९।११।१८ को आदेश उपर विपक्षी छिटीया खातुनले १७ नं निवेदन दर्ता गरी कारवाही हुँदा “यसमा विपक्षी प्रतिवादी रुवैदा खातुन समेतलाई प्रतिवादी बनाई निवेदिका वादी छिटीया खातुनले दायर गरेको लिखत बदर दर्ता बदर मुद्दा र जालसाजी मुद्दामा त्यस अदालतबाट मिति २०६९।१।५ मा भएको फैसला अन्तिम भैरहेको अवस्थामा सो बमोजिम फैसला कार्यान्वयनका लागि दा.खा. पूर्जि दिनु पर्नेमा प्रतिवादी रुवैदा खातुनले दायर गरेको जालसाज मुद्दा र फैसला बदर मुद्दाको काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भनी त्यस अदालतबाट मिति २०६९।११।१८ मा भएको आदेश वेरितको देखिँदा बदर गरिदिएको छ । कानून बमोजिम फैसला कार्यान्वयन गर्नु” भनी मिति २०७०।४।१३ मा पुनरावेदन अदालत राजविराजबाट भएको आदेशले संविधान प्रदत्त सम्पत्ति आर्जन गर्ने, भोग गर्ने बेचबिखन

गर्ने र सम्पत्ति सम्बन्धी अन्य कारोबार गर्ने तथा स्वतन्त्र सुनवाई सम्बन्धी मौलिक हकमा प्रत्यक्ष आघात पुग्न गएको हुँदा उपरोक्त विपक्षीहरूको आदेश बदर गराउने अन्य वैकल्पिक प्रभावकारी कानूनी उपचारको अभावमा असाधारण अधिकार क्षेत्र ग्रहण गरी रिट जारी गरी पाउँ भनी निवेदन दायर गरेको देखिन्छ ।

अब प्रस्तुत रिट निवेदनमा आदेश जारी हुने हो होइन भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने भएको छ ।

यसमा निर्णय तर्फ विचार गर्दा विपक्षीले लिखत बदर मुद्दा दायर गरी सिराहा जिल्ला अदालतबाट जारी भएको म निवेदिकाको म्याद जालसाजी पूर्वक तामेल गरी गर्न लगाई म लेख्न पढ्न सक्ने व्यक्ति नभएको कारण मलाई प्रतिवादको मौका समेत प्रदान गर्न नदिई दाबी बमोजिम २ खण्डको १ खण्ड लिखत बदर हुने गरी फैसला भएको भनी निवेदनमा जिकिर लिनु भएको छ । शुरु सिराहा जिल्ला अदालतबाट प्रतिवादीहरूका नाउँमा जारी भएको म्याद रितपूर्वक तामेल भै सो म्यादमा प्रतिवादीहरूले प्रतिवाद नगरी शुरु म्यादै गुजारी बसेका छन् । कानूनले तोकेको प्रकृत्यामा रिट निवेदक चुकेको देखिन्छ । यसरी कानूनले व्यवस्था गरेको कार्यविधीलाई उपेच्छा गरेका निवेदकलाई कानूनी उपचार प्राप्त हुन मार्ग नै अवरोध भै असहज हुन्छ ।

विपक्षीले दायर गरी सिराहा जिल्ला अदालतबाट भएको फैसला अन्तिम भै रहेको उक्त लिखत बदर मुद्दामा सो अदालतको आदेशानुसार वादीका साक्षीले अदालतमा आई बकपत्र गर्दा वादीको हक मेटाउनलाई प्रतिवादीहरूले आपसी मिलेमतोमा राजिनामा गरी गराई दिएको भनी उल्लेख गरीदिएका छन् । आदेशबाट माग भै आएको राजीनामाको लिखत साक्षीमा राखेको नदेखिएको समेत आधार लिई वादीदाबी पुग्ने गरी शुरु जिल्ला अदालतले गरेको फैसला मनासिव देखिन्छ ।

यी रिट निवेदकले उक्त फैसला आफ्नो अनुकूल नभएपछि फैसला बदर तथा जालसाजी मुद्दा दायर गरी उक्त फैसला बदर मुद्दामा सो मुद्दाको फैसला नहुन्जेल विपक्षीको माग दाबी बमोजिम दा.खा. कार्य रोक्का राखी पाउँ भनी निवेदन दर्ता गरी कारवाही हुँदा “प्रस्तुत मुद्दा २०६८ सालको फौ. नं. ३५३३ जालसाजी र २०६८ सालको ३५३४ को लिखत बदर मुद्दाका काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु” भनी सिरहा जिल्ला अदालतको आदेश भए उपर विपक्षी छिटीया खातुनले १७ नं. निवेदन गर्दा पुनरावेदन अदालत राजविराजबाट “यसमा विपक्षी प्रतिवादी रुवैदा खातुन

समेतलाई प्रतिवादी बनाई निवेदिका वादी छिटीया खातुनले दायर गरेको लिखत बदर दर्ता बदर मुद्दा र जालसाजी मुद्दामा त्यस अदालतबाट मिति २०६९।१।५ मा भएको फैसला अन्तिम भैरहेको अवस्थामा सो बमोजिम फैसला कार्यान्वयनका लागि दा.खा. पूर्जि दिनु पर्नेमा प्रतिवादी रुवैदा खातुनले दायर गरेको जालसाज मुद्दा र फैसला बदर मुद्दाको काम सम्पन्न भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भनी त्यस अदालतबाट मिति २०६९।११।१८ मा भएको आदेश वेरितको देखिंदा बदर गरिदिएको छ । कानून बमोजिम फैसला कार्यान्वयन गर्नु’ भनी मिति २०७०।४।१३ मा भएको पुनरावेदन अदालत राजविराजको आदेशलाई अन्यथा भन्ने अवस्था रहेन् । तहतहबाट कानून सम्मत रूपमा भएका उक्त फैसला बमोजिम भएको उक्त आदेश मनासिव देखिंदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु।

न्यायाधीश

म उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: इन्द्रकुमार खड्का

कम्प्युटर: चन्द्रा तिमल्सेना

सम्बत् २०७२ साल पौष महिना २३ गते रोज ५ शुभम्-----